

Nieuws over de stemcomputercommotie

De discussies over de betrouwbaarheid van de in Nederland gebruikte stemcomputers zijn ook tot het buitenland doorgedrongen. Maar de reacties zijn wisselend en hoe het zich allemaal uitkristalliseert voor Nedap en Sdu zal de tijd leren. Slaan zij nieuwe wegen in? Of begeven zich buitenlandse bedrijven op de Nederlandse markt? Hoe het ook zij op de site van Nedap is te lezen dat in Frankrijk op 22 april a.s. bij de presidentsverkiezingen 2000 machines van Nedap zullen worden gebruikt.

Of Nedap-stemmachines op 20 april ook bij de Eilandraadsverkiezingen op de Antillen dienst doen, valt nog te bezien. In de krant *Amigoe* liet de gezaghebber, tevens voorzitter van het Hoofdstembureau, op 27 januari jl. nog weten dat de machines van Nedap gewoon weer zouden worden gebruikt. Maar blijkbaar heeft een demonstratie door een leverancier van een ander soort computer met paper-trail-mogelijkheden de politieke partijen op andere gedachten gebracht. Op 9 maart jl. is namelijk besloten om voor 1,2 miljoen (niet begrote middelen!) machines van *Smartmatic* aan te schaffen. Overigens is het nog maar de vraag of het allemaal doorgaat, want de tijd waarin alles geregeld moet worden is erg krap en ook de reputatie van het bedrijf wordt op de Antillen in twijfel getrokken. Op de site van *'wijvertrouwenstemcomputersniet.nl'* kunt u dit via 'krantenknipsels' verder volgen.

OORDEEL OVSE

De verkiezingen van 22 november 2006 zijn gemonitord door een delegatie van de *Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa* (OVSE of OSCE). Het *Office for democratic Institutions and Human Rights* (ODIHR) heeft nu een rapport uitgebracht. Dat kunt u downloaden van de site osce.org/odihr-elections. Onder documenten staat dan een pdf met het rapport (28 p.).

In de *executive summary* wordt een opmerking gemaakt over de twijfels die in Nederland zijn gerezen over de integriteit van de stemcomputers (*new voting technologies*) en er wordt gerefereerd aan de Commissie Korthals Altes die het stemproces thans onderzoekt. De organisatie van de verkiezingen wordt verder omschreven als efficiënt en professioneel. De waarnemers lijken gecharmeerd van de maatregelen om stemmen '*in places of easy public access*' mogelijk te maken, maar hebben wat twijfels bij de wijdverbreide gewoonte (rond 10% van het totaal) om bij volmacht (*proxy voting*) te stemmen.

In het rapport zelf (p.5) worden de acties van *wijvertrouwenstemcomputersniet* en de reacties daarop van de regering uiteraard genoemd. Er worden ruim drie pagina's gewijd aan *electronic voting*. Aardig is de zinsnede (p.14) waarin de delegatie aangeeft dat 'de technische competentie en verantwoordelijke benadering' van de actiegroep door de ontwikkelaars van de *electronic voting systems* algemeen wordt erkend.

De paragraaf over *electronic voting* worden met enkele harde conclusies of aanbevelingen afgesloten:

'Elektronische stembureaus moeten worden gemonitord door een onafhankelijk orgaan dat op afstand staat van de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de verkiezingen. Dit orgaan zou brede, technische expertise moeten hebben (...)

Stemmachines zouden voor de verkiezingen getest moeten worden en aselect gekozen machines moeten op de verkiezingsdag worden gecontroleerd (...)

Om het vertrouwen in stemcomputers te versterken, en om zinvolle hertellingen en controles mogelijk te maken, zou wetgeving een paper-trail o.i.d. moeten regelen. Stemcomputers

waarbij geen onafhankelijke controle op hun functioneren mogelijk is, zouden geleidelijk moeten worden afgeschaft'.

Tot slot 'pleit' het rapport ook voor het enkel toelaten van elektronische stembureaus waarvan de technische specificaties niet geheim worden gehouden. Want bij gesloten systemen kunnen burgers, verkiezingsmedewerker en waarnemers niet bekijken wat er gebeurt'.

Ongetwijfeld zal dit rapport nog een rol spelen in de onderzoeken en beraadslagingen van de commissie Korthals Altes.

CBS OVER VERTROUWEN IN STEMCOMPUTERS

Hoe haaks staan sommige conclusies van de OVSE op een onderzoek van het CBS (*persbericht 27 februari 2007*).

Onder de kop '*Liever stemcomputer dan rood potlood*' laat het CBS weten dat de kiezers in Nederland vertrouwen hebben in de stemcomputer. 'Ze vinden dit de meest betrouwbare methode om te stemmen'. 84% heeft hier namelijk *veel of zeer veel* vertrouwen in. In stemmen met potlood en papier heeft 77% *veel of zeer veel* vertrouwen. Alternatieve vormen van stemmen (per telefoon, internet of per post) zijn niet erg populair. De percentages zijn respectievelijk 12, 31 en 14.

KAMERVragen VAN GROENLINKS EN SP

Op resp. 1 en 2 maart hebben de kamerleden Duyvendak (GroenLinks) en Gerkens (SP) vragen aan de minister van BZK gesteld over publicaties in NRC Handelsblad als zou het bedrijf van Jan Groenendaal druk hebben uitgeoefend op de minister om zijn bedrijf te kopen en om leden van de actiegroep buiten de Commissie Korthals Altes te houden. In de antwoorden reageert staatssecretaris Ank Bijleveld koeltjes en geeft ze aan dat 'vanwege geconstateerde kwetsbaarheden als is besloten dat het verkiezingsproces in de toekomst anders moet worden ingericht'. Over de contacten tussen het ministerie, de Kiesraad en het bedrijf van Jan Groenendaal (en suggesties van Groenendaal om het bedrijf te laten overnemen) zal een andere commissie (Hermans en Van Twist) op 2 april a.s. een rapport uitbrengen, zo schrijft de staatssecretaris. Ze geeft al wel duidelijk aan 'niet van plan te zijn om het bedrijf Groenendaal Bureau voor verkiezingsuitslagen te kopen.

Ondertussen staan zo ongeveer alle relevante brieven van de Kiesraad, BZK en Jan Groenendaal alsmede e-mails op de site van de actiegroep. Verplichte kost voor iedereen die een oordeel wil vellen over de gebruikte zware woorden als zou Jan Groenendaal de Staat afpersen en chanteren. Interessant is het beeld van een Kiesraad die kennelijk in een lastige positie ten opzichte van het ministerie verkeert. Zo is met een brief van 15 april 2005 van de Kiesraad aan de toenmalig minister Pechtold door het ministerie aanvankelijk ruim een jaar niets gedaan. Pas toen de actiegroep zich manifesteerde werd BZK blijkbaar wakker. Dit tot ongenoegen van Jan Groenendaal. Een typische 'Groenedaliaanse' e-mail aan de projectleider van het team dat BZK in november op de been bracht, Maria Gonzalez (ook bekend van het project biometrie op reisdocumenten en trouwens ook secretaris van de Commissie Korthals Altes), spreekt in dit verband boekdelen. En ja, het vergt al bijna een boek om alle gebeurtenissen en ontwikkelingen op een rij te zetten, laat staan te duiden. Daarom volgende keer meer! (*az*)